

POKOL

Irta Illy János

IKOR a festő leszállt a reggeli vonatról, a gyöttörög mosoly szökött az arcára, mint egy eltiltott, gyerekes könyvcsopp, amelyet akkor air el az ember, mikor senki sem látja. Hasztalanul kergette el magától ezt a mosolyt, úgy látszott, hatalmasabb volt az minden dacos akarat-erejénél.

— Tulajdonképpen miért is jöttem én ide vissza? — mondta csöndesen maga elé, de a másik pillanatban már körülnézett, nem hallotta-e meg valaki. Az állomás-ka poros, fáradt indái alatt néhány álmos reggeli utas. A vastúti tiszteskeseményen áll a pöfögő vonat mellett. Minden ugyanugy van, mint mikor főzölgő életét elhurcolta innen. Nyoma sincs itt semmiféle idegrögződött emberi fájdalomnak. Keleten kekeny, sárga csikban hasadt meg az ég, mintha egy meselből pénzszákból kandikálna ki csábító-hivogató az arany.

— Sínek, hangulatok! — nörtöngött maga elé fátyol mosollyal a festő és a munka jutott eszébe. Dolgozni fog újra! Vajjon tud-e még dolgozni?

Ez a gondolat egy kissé mélyebben tépett bele. Minden emberi hitével együtt nem vitte-e el ezt az értéket is az a kacér, hitvány asszony? Mint a becsületlen tolvaj, aki szédülőben a szekérről és pénzt, ékszer nem találva, haragjában egy pár kedves családii emléket gyömöszöl a zsebébe.

Oththon Julius néni, az öreg cseléd futott eléje hálás-könnyesen, mint a hűségese eb.

— Csakhogy megjött a tekintetes ur!

Az első csata a föléllanó remény mohóságával cattanó fölbelé:

— Nem kerestek senki?

Az öreg asszony szelid-éngedelmesen mondta meg az igazat:

— Senki, tekintetes ur! Csak ez a levél gyütt ni!

Még ez az egy reménység megmaradt hát. A levél! Odafutott az asztalhoz és fölkapta az irást. Hivatalos boríték komor, békés betűkkel. Fájó csalódással torlult az arca. De utána mégis átszűrt a tekintetén egy kis nyhy mosoly, mint mikor sötét

ház ablakában megvillant a lámpafény. Hát még mindig ennyire szereti azt az asszonyt?

— A hivatalos irást föl se bontotta. Az asztalon ott hevert öszszegyűrve az a másik levél, pár soros, parfümiltatos írás, úgy, a hogy itthagya, rajta az ő fellobbant első haragjának dacos ereje. Újra kiterengette maga elé. A vonásaiában akart gyönyörködni, az illatába akart beleszippantani. Az öregasszony mosolyogva nézte a festőt, amint végigfutott a tekintetével a sorokon:

— "Az ok, amiért itthagytalak, lehet, hogy kegyetlen, de egyszerű, érthető és talán... megbocsátható: koldus vagy. Szép volt ez a pár hónap, de nekem most már

val az ajkán. Finom fehér ujjai között karcos cigareta, a szemében mélyről lobbant perszelő villanás. Az asszony volt hozzá a modellje, aki itthagya. Egy csökos, szerelomszonjas delutánon, mikor a karjában remegett, mélyen belenézett a nő szemébe és akkor csattant föl benne a gondolat:

— Mit szólnál hozzá, ha megfeszteném a poklot? Nem tűzös lángokkal, ördögökkel, hanem úgy, ahogy én képelem el!

A nő apró, finom és mégis szarú nevetése fölcsendült:

— Nos, ugyan hogyan?

— Asszony képeiben! Te lennél hozzá a modellem!

A nő szemében megvillant az

megbeszélivaló, ami a munkája val fűgött össze, édes boldogsággal töltötte el. Estig kódogott a városban, mint egy boldog, önfelédt gyerek.

Estefelé egy kis boltban szivart vásárolt. A pult mögött egy pergamentaruc, sápadt asszony mellett kis székehája, világoskék szemű leány. Az arca becsületes, egyenes nyíltságú csodálkozott rá a festőre. Volt valami messzire néző égi szelidég a tekintetében. A festő, mialatt szivart a kis borszeszlángokba pislogásánál meggyújtotta, felszémelt a lány nézte. Az első füstfelhő után odalépett a pult elé:

— Az új templom Mária-képhez modellre volna szükségem. Mintát

A feje züggött. Az égi madonna arcan már látja hajnalodni annak az álnok asszonynak minden tüzelő, hazug mosolyát!... Haragos lendülettel törli le a kép-ről a fejet. Ki kell irtani a kézenk ezt a megdondolatlant, el-lágyult elbóltást!... Össze kell szednie magát!

Harmadnapra keszen lett a kép első kibontakozása. Az égi madonna arcan szelid megváltozott jóság, de mégis csak az ő arca, minden rejteté csillogása a szemének ott van a madonna éneké emelt tekintetében. Nem lehet ezt innen kizölnözni!

A kis lány odafut a képhez. A szája halk kis szomorúságra biggyed. Fogja szegényen, öreg kálapját és kifelé indul. Az ajtóban megáll. Szelid, csöndes hangon megkérdezi meg:

— Mikor jöjjék el megint?

A festő feje lehull a kezébe, égő tekintetét nem meri fölemelni a kis szökre, csak a szava fuldoklik föl belőle:

— Soha... soha... nincs szükségem rád!

Az új templom avatásán a megjelent előkelő közönség minden tekintete az oltár fölött, a hatalmas madonnaképen csüngött. Halk öszszetűgös dicséret a festőt, aki frakkosan, égőpirultan ott állt elől a szentélyben. A pillantása most körüljárta a közönségen: Mindjárt az első pad szélen meglátta egy kopasz, jól öltözött ur karján az asszonyt. Diadalmas, győztes nevetéssel, úgy, ahogy othton arról a sarokbádogból képről sugárzott le elmémit-hatatlant.

A festő torkát égő keserűség fojtogatta. Hirtelen elcsapott a szufoft templomból a levegőre. Odakiűn a napfényes, jötköny tavaszi illatban megfürdette egy kissé az arcát, fölfejté nyakán a gallért, mintha valami égne benne. Althatalanul, fojtogató lánggal. Egy pohár vizet ivott és az ajkán egyetlen, röpké kis szó vonaglott:

— Pokol!...

Azután Istenhöz szálló, alázatos, hangtalan imára kulcsolta össze a kezét.

hát a csillogás, a pénz kell... tartis meg szép emlékedben!..."

Hitvány, kegyetlen sorok, de mégis csak az ő kezeirása. Ez-reveszi az öregasszony elmosolyodó nézését. Pérfi akar lenni. Kemény, dacos és engesztelhetetlen. Legalább a világ szemében. A keze hirtelen elszánt haragra göröcsődik és az a néhány soros levél újra gomolyagga nyomorítva fekszik előtte. Emberré akar keményedni végre. Elég volt az ellágyulásból. Dolgozni fog! Új erőre lobbant akarattal dolgozni! Működés némitan minden fájdalom! Majd megmutatja ő annak az asszonynak!

— Városi hajdu hozta ezt a levelet, meg odavolt a tekintetes ur! — szólalt meg Julius néni.

Hivatalos hang, de megtisztelő, udvarias néhány sor. A készség új templom Madonnaképe-vel, mint a város szülőltjével akarják megfestetni. Elismert te-hetségétől érdemes, szép munkát várnak.

Egy pillanatra beacélozott a szívébe a büszkeség. Elnémított benne minden fölajgoló emléket. A becsavága balzamos, meleg hullámokban ömlött el az érzése in és elborította a magában hordott sebet is.

Bement a műterembe. A kife-szített vászonon még ott az utolsó befejezetlen munkája. Női arc szépségének kacér, öntelt mosolyá

ó pusztító, forró tekintete. Tet-szett neki a gondolat.

— Hát jó! En lesznek a modellek! Még úgy sem voltam modell soha!

— És fölvette azt a fekete, egy-szerű és mégis olyan izgatón be-szédés fekete selyemleplet, körül-csavarta magán, az ujjai között fölparázolt a cigareta, mint egy kíváncsian figyelő szembo-gár, elővette legpétebb mosolyát és így készült, lázas erőre fogant munkával "A pokol".

Ahogy most a képre nézett, érezte annak perszelő, tüzelő me-géjét. Leszedte az állványról, ösz-szegöngyölte és odalökte a sa-rokba. Most új, becsületes mun-ka következik. Csöndes, tiszta, hű-vös vászon került a régi forrón perszelő helyére. Szelid, nyugodt-erőt érzett magában a munká-hoz. Már megbékélt mindennel. A munkakedve, a becsavága, úgy látszott, mégis csak győzött af-ó-lött a hitvány asszony fölött.

— Az ám! — mozdult föl benne szelid-csöndesen az első megállító gondolat. — Modell is kell!

Olyan nyugodt-megadón tudta ezt mondani, mint, a ki kikérget-tett már magából minden hozzá-tapadt emléket. Gyerekesen örült a biztonságának.

Elment a városházára. A tem-plopéte bizottsággal megbeszél-te a kép dolgát. Minden aprólékos

ÖRÖM

ha az óhajnak hirt hullanak
amerikai rokonaitól, de
KÉTSZERES ÖRÖM
ha az amerikai rokonok pénz-
segítségét is küldenek.

AMERICAN UNION BANK
LEGYŐZŐBBAN ÉS LEGGYOR-
SABBAN UTALIA AT A PÉNZT
MAGYARORSZÁG B Á R M E L Y
RÉSZEIRE.

KÖZLEGYZŐI ÜGYEK pontos és
lelkisimerezes elintézése.
HAJÓJEGYEK a legjobb vona-
lakra eredeti áron.

**FELVILAGOSÍTÁST ÉS TANA-
CSOT INGYEN ADUNK.**

**AMERICAN UNION
BANK**
Németh János, elnök.

Főüllet: 10 East 22nd Street
a Bankpalotában.
Fiók: 1597 Second Avenue
Corner 82nd Street
NEW YORK.

PÉNZKÜLDES
Magyarországra
Koronákban
és
Kézpénz-
Dollárokban.
BETÉTEK
Hajójegyek
minden vonalra
KISS EMIL
BANKAR
153 SECOND AVE
NEW YORK

A SZÖNÖK

A VASÁRNAP RÉSZERE IRTA: ALEXANDER BERNÁI

Nagyon nagy hatást tett a kontinensünk elmozdító be-
nyomulására, mely fölöttön-
Nagyon nagy hatást tett a kontinensünk elmozdító be-
nyomulására, mely fölöttön-
Nagyon nagy hatást tett a kontinensünk elmozdító be-
nyomulására, mely fölöttön-

Értelme és a szöveg tartalma nem teljesen érthető, de a cím és szerző neve látható.

A nemzeti ételek és a testvériség

Dorothy Thompson érdekes tapasztalatai Európában a kulináris téren. Hogyan lehetne a nemzeti ételeket a nagy embertestvériség céljaira fordítani. — A nemzeti konyha, mint a nemzeti büszkeség tulajdonképeni alapja.

DOROTHY THOMPSON, a jórnevu amerikai lapudósító szerint a nemzet tagjai között az igazi kapcsolatot a nemzet étel-kei, konyhája, különlegességei adják meg.

A nemzeti eledel az illető nemzet tagjai-nak legnagyobb büszkesége. Ha valaki előttük támadást intéz az országuknak kulturája, iskolája kormányja, vagy más ilyesmi ellen, meglehet, hogy még igazat is adnak neki. Azonban jaj neki, ha a nemzeti eledelt támadja meg. Ezt már személyes sértésnek veszik. A nemzeti eledelkei becsületéért az amerikai kősz veszekedni az angol, az angol a franciával, némettel, vagy akárkivel. És ez ter-mészetes is, mert hiszen az étel, az étkezés szoros összeköttetésben van az illető egyéniséggel. A nemzeti típusokat jónak, vagy rossznak az étkezési modoruk szerint klasszifikáljuk. Így "bifsztekevé angolokból", avagy "sörivő németekről" gyak-ran említtet teszünk. Az amerikai gyerekek az olaszoknak azt szokták odakiáltani, hogy "hej, makaroni!", míg ugyanezek az amerikaiak gyakran szólnak oda a kínai laundrisnak, hogy "hogy van Old chop suy".

Az iróné ezt a megállapítást abból az alkalmából tette meg, hogy nemrég Budapesten a Ritz szállóban ottani módszer szerint reggelizve, amerikai társasággal jött össze, amelynek tagjai fáj-dalmasan emlékeztek meg az amerikai reggeliről, ami ott hiányzott. Emlegették a jó, zafitos grape-fruitt; amerikai szokás szerint feltálalva, a fe-hér kenyérből szakértelennel pirított toasztot, a hozzá illetoek sósavjal a közepén, a pirított szalonnát, valamint az amerikai kávét, amely természetesen sokkalta hibabb, tehát gyengébb az európainál.

Ugyanekkor megállapítja, hogy a nemzeti eledelkehez való loyaltás messze túléli a loyaltás többi ágait még a nemzetközinel, avagy a kommunisztánál is. Így nemrégiben Londonban egy amerikai kommunisztával találkozott, aki Moszkva felé igyekezett. Az illető a legke-resebb kifakadásokkal illette Amerikát. "Nem is-mert el semmit annak az előnyéből, ellenben rettenetesen kidomborította mindennemű hátrá-nyait. A szívében a hazaszeretnek egyetlen piaci szikrája sava lőszó szunyadozni. Erre az iróné elővette az utolsó kártyát. Beszélni kez-dett a híres kentuckyi ebédéről. Emlegette a vajban sültöt és tejes mártással leöntött híres délvidéki csirkét, a remek eukorral átitatott sonkát, a mézzel sültöt édes burgonyát, no meg a vastag almáját, a hozzá illetoekes házilag ké-szült ice creammal.

Az iróné nem szólt egy szót sem, azonban az arca, a szeme annál többet mondott. Az arca kipirult az emlékek hatása alatt, a szeme csillogott. Az iróné szentül hiszi, hogy ha ab-ban a pillanatban valami banda az amerikai himnusz kezdte volna játszani, a nagy kom-munista felállott volna és levette volna a ka-lapját.

És az étkezés nemesak nemzeti büszkeség-gel, hanem igen sokszor egyenesen nemzeti bi-gotteriával tölti meg az embert az iróné szerint. Elbeszéli mindjárt egy esetet. Haverától South-amptonba ment egy angol hajón. Az egyik an-gol belépve az étterembe, hangosan követelte, hogy neki most már végre tisztességes angol éte-leket hozzanak. Angol rozst bifet, no meg aztán megfelelő angol módra elkészített zöldségféléket. És mindjárt melegibe kijelentette az előtte telje-sen ismeretlen iróné előtt, hogy boldog, hogy végre a francia konyhától megmenekülhetett.

És az iróné nem tudta ezt megérteni. Nem

tudta megérteni azt, hogy akadáhat olyan ember, aki a francia konyhát, a maga híres, remekbe készült, könnyen emészthető zletes ételével le-szolja és annak rovására a híresen rozst, robuz-tus, félig sültkenek bővelkedő angol konyhát emelje ki.

Mindjárt ki is dicséri a francia konyhát. Igazi inyenemódra említi meg, hogy Párisban egy kis bording házában lakott, ahol a francia háziasszony maga főzte a nagyszerű ételeket és maga gondoskodott a vendégeinek ellátásáról. Fel is sorolja ezeket az ételeket. Különösen a salátafélék nyertek egy a tetszését. Amelyek, mint színtelen megmondja, százsor, ezerszer job-bak az amerikai salátáknál.

Nos hát, mondja, a fenti angol ezt a nagy-szerű, változatos konyhát unta meg. A haza-fias elfoglaltsága antatta azt meg vele.

Ha pedig nehéz megérteni az angol elfoglalt-ságot a nemzeti konyhájával szemben, még sok-kalta nehezebben érthetjük meg a németek ha-sználó elfoglaltságát. Ezt is megállapítja az iróné és a megállapításához mi is teljes szívvel esat-lakozunk.

Az összes nemzeti konyhák között feltétlenül a németé a legrosszabb. Már maga a menü is elveszi az ember étvágyát. Olyannyira kompakt, olyannyira gusztagyalan. Ha ránéz az ember az étlapra, már ott látja a disznóhúst, a maga egész

trák konyha termékeit. Az iróné Bécsben egy né-mettel találkozott, aki a kávéházban felszolgáló kávéra megjegyezte, hogy az illető Németorszá-gban még mosogatóviznek sem használtnak.

Már pedig ez halálos sértés, mondja az iróné. A kávé Bécsben nemesak nemzeti ital, hanem egye-nesen kultusz is.

Itt mindjárt megemlíti a kávéházakat. Nem egyszerű kávéházak ezek, mondja, hanem valóságos kávépaloták. Fényes berendezéssel, nagy-szerű világitással, rengeteg újsággal Ezek Bécs-városának még ma is az igazi társadalmi, kultu-rális, irodalmi és politikai központjai. És mi-lyen változatos a kávénemű Bécsben! Az em-ber rendelhet mokka kávét és ott helyben es-nálják neki a süri folyadékot, amely cserép-barnán kerül a csészéjébe. Megemlíti a külömb-séget nagy szakértelemmel a pikkoló fekete é-s a pikkoló kapuciner között.

Azután ott vannak a csésze kávék. Schale braun, mondja és ott terem szép barnán és ha-bosan a kávé. Schale gold, vagy Schale weiss és ott terem a fehér kávé. A Masagran egy kevés jeget is tartalmaz. A jegeskávé meg van fagyaszva. A Kaffe gespritzt pedig nyakon van öntve kis pálinkával.

Megemlíti mindjárt, hogy Bécsben valóság-os orgiákat él a rendszeretlenség, a copf, az efficians teljes hiánya. Azonban a kávéhá-zakban, az már egészen más. Ott a legbá-mulatosabb rendszeresség uralkodik. Egyetlen kávé árában egy egész olvasóúrral szolgál-nak.

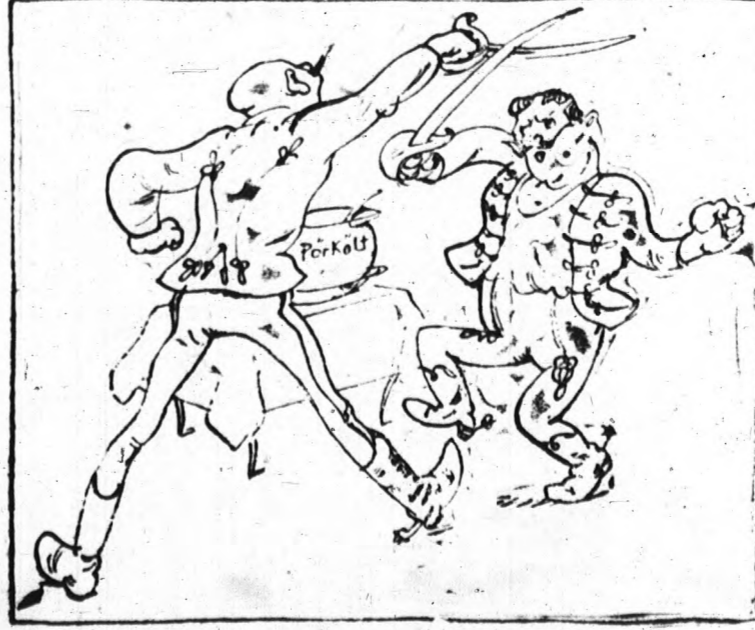
Az iróné nem tudja megérteni ezt, hogy a nagy embertestvériség propagálói között nem akadt olyan, aki a kérdést az étkezés alapötvé-nyes felhasználásával igyekezett volna megoldani Hivatkozik Amerika példájára. Angolok, magya-rok, németek, olaszok stb., teljes békességben él-nek itt együtt. És ebben az országban van a leg-változatosabb menü.

Itt mindenik megtalálja a maga konyháját. Talán nagyobb lenne az amerikanizálási folyamán sikere, említi humorosan, ha rá vennék az olaszok-akat arra, hogy néha almáját is egyenek a ma-karonin kívül, avagy, ha az angolok az családok közeli érintkezésbe jönnének a magyar gulyás-sal.

Azt hiszi, hogy a nemzeti ételek köleszőnő, kieserelőre irányuló mozgalomnak lassanként nagyszerű hatása lehetne. Persze a dolgot kissé ridegként kellene. Így például lehetetlennek tartja azt, hogy a nagyszerű ősi német városokat a bajorországi mosolygó városokat olyanok épí-tették volna, akik a német nudlival, avagy wurs-tokkal táplálkoztak. Talán éppen a nudli beho-zatala jelentette egyben az igazi német kultu-r hanyatlását. Talán a magyaroknak különös előze-rete a tüzes paprikával telített pörkölt iránt ma-gyarazza meg azt, hogy a magyar annyira szere-párba jöni.

Mindezt kellőképpen revidálna nem lehetetlen az, hogy az esetben, ha a nemzeti ételeket külön-ösen elfogadtatnák, megpróbáltatnák egymással, lassanként sokkalta testvériség érzékek kapnának lábra a nemzetek között.

Mindjárt idézi az egyik magyar miniszternek hozza intézett szavait. Az illető magyarul így-kezdte, hogy miért is hasonlít a magyar tempore-mentura az amerikaihoz és, hogy miért szeretik Magyarországon az amerikai. Azt mondotta a miniszter, hogy ez a két nemzet az egyedüli, amely megessi a csöves kukoricát és eszik görögdiót is.

MEGÜTÖTTÉK A BIRÓT

Irta Szikin czey Gyula

A HAZASSÁGOK az ég-sé a krumplis vermek tájkát, mikor itt váratlanul nekem esek és leütöttek. — Kicsodák! — Nem tudom én, öcsém, azt sem tudom, hányan voltak, de sejtem, hogyha nem jössz, még ki is rabolnak. Há-lás is vagyok neked, nagyon! Kezet nyujtott és indulni készült, de mégis visszafordult. — Andris fiam, még csak arra kérék, hogy már csak a nyomozás érdekében is, ne szólj az esetről senkinek. Igy a köszönetem jele! — ezzel tiz pengőt nyomott a legény mar-kába. Andris hümmögött és zava-rában zsebre tette a tiz pengőt is, de most már végkép nem tudta, hányadán van! Amny bizonyos, hogy a bíró tilosban járt és most kertel. Nem tudja, ki ütötte fejbe és szerenc-sére rá meg éppen nem gya-nakszik. De vajjon hol járt a vén lóköstő? Özevgy ember, nem is olyan öreg... A bot göresösen szorult Andris markában, de erőt

vett magán. Majd kitudja ő szépségével, amit tudnia kell Cselekedni akkor is ráér. — Korán reggel bekopogtatott Csomorékhoz. Maresa anyja nyitott ajtót. — Adj Isten, Julis néncm, hol a Maresa? — Még nem jött haza. — Honnan nem jött haza? — pattant fel ingerülten a le-gény. — Az asszony furesán nézett rá, élesen felett. — No-no! Csak nem kell kiabálni! Mándokról nem jött haza. Tegnapelőtt ment el Zsuzsi néncéhez és most várom őket délre haza. Andris tágranyított szemé-vel bámult jóvendő napára. Hm! Nem is olyan öreg asz-sony... Egy kis jóakarattal menyekének lehetne nézni! És özevgy... És Maresa nem volt itthon... És az ablakban hideg esirke látható... — Mit bámulsz! — för-medt rá Csomorné. — Andris fittyentett egyet, elnevette magát, majd fontos-kodva, félig sugva kezdte a

szót. — Julis néncm, kerdeznék valamit, de nehogy rosszat gondoljon! Csak azt szeret-ném tudni, mit adott kend az este vasaóra a bírónak? — Az asszony lángvörös lett, de nyugodtan próbált beszél-ni, bár a hangja reszkedett. — Hogy jut az eszedbe ilyesmik! — Andris titokzatos ábrázatot mutatott. — Hát csak úgy, hogy az éjjel itt találtam ő kegyelmét a néncm palánka alatt. El volt aléva, ahogy átmozgott, úgy terült el. Azt mondta, hogy alighanem megégették valamivel. — Ki mondja! — esattant fel Csomorné. — Az én fü-temből ugyan nem lett még nyavalyás senki fia! — Ugy! — vigyorgott a szemébe Andris. — Hát még is csak jól szimatoltam: tilos-ban járt a vén keeske. És én, holond, még szegény ártatlan Maresát fortam gyambua. Csomorné minden Évák régi recipéje szerint sirva fakadt a

Andrisban nagyot rugtatott az indulat, kitört belőle nehéz bírkatermészte. Boldogabb vé-rtre kapta a somfyaleet, egy agrással a palánk mellett ter-mett és nagyot ütött a lefelé kászolódo-alak koponyájára. — Most meg tudom, ki vagy! — Andris gyufát gyújtott, oda-világított a leütött ember ar-cába és meglübt benne a vér. — Tyűh, a betyár-világár nek, előbb kellett volna vilá-gítani, azután odavágni! — Az után ugyanis tulajdon szemfényében az egész terjed-nyében Fazekas Benedek bíró-aram fektűt.

Andrisnak villá mgyorsan forgott az esse kereké és Csom-or Maresa meg a bíró-együtt járták benne a motolla-táncot. A Maresa! De mégis, csak nem a Maresa szoknyája után szaladt! Ámbar amilyen vén imposztor, semmi sem le-hetetlen... Vagy talán... Tűh, idő nem volt az elmé-kecsre, mert a bíró nyösöz-rogni kezdett. Andris már el-inálni készült, de gondolt egyet. Letérdelt a bíró mellé, mozgátni kezdte a karjait, úgy, mint a katonaságnál ta-nulta a mesterséges légzés megindítását. — Bíró uram, mi baja, az Istenért? A bíró szuszogott, belült, a koponyáját tapogatta. Hol vagyok? Andris hamar készen volt a-mesével. — A kertek alatt. Ahogy a vasutról jövök, itt találtam bíró uratam alétan. Mi tört-ént kegyelmeddel? A bíró a koponyája után most már a mándli zsebeit is megapogatta és mikor meg-nyitotta róla, hogy a bu-gyelláris nem hiányzik, lassan feltápaszkodott. — Nem tudom, Andris öcsém, mi történt velem. Ep-pen körüljárógtam egy kis-

A HARMINCÉVES ASSZONY

Irta: Krudy Gyula

NEM ELÜNK meg az örökös hazugságok-ból, asszonyom. Oly-ker igazat is kell mondani a nőnek, — szólt az udvarló, midőn töltényei fogytán voltak. — Imádom az igazságot! — kiáltott fel Janka, mint az elkárhozott, aki hirtelen fény sugarát lát a sötétben. — Az asszony, aki harmin-cadik évét betöltötte, olyan, mint a nap sugar augusztus-ban. De nem is a forró déli sugar, hanem a fénylő reg-geli nap, amely a harang-szólt kíséri, amely a tor-nyokról felhangzik, hogy az emberek ébrédjenek, itt van jémet a gyönyörű reggel az éj nyomasztó álmának az elfejtéséhez. a felrisszó és életet ujtó furdéshez, a felket aranyfényekkel be-töltő sétához, a boldognak látszó, még messze elnyuló élethez... Ilyen a harmin-céves asszony a férfiak éle-tében. — Ó a jótékony. érlelő napugár! — szólt közbe Janka. — Ó a rózsákert illata, amelyeket a szél azért hajt maga előtt körül a földke-rekségén, hogy a férfiak el-felejtse a szenvedéseket, amelyekben részesülnek, amelyek kárpótlást jeljenek a megaláztatásokért, amelyek a tövis-korona nyomait rak-ják le minden férfi-homlok-ra, hogy megtanuljanak is-mét hinni a nők hűségében és önfeláldozásában. Csak a harmincéves asszony tud szeretni. — A harmincéves asszony tud szeretni, — ismételte Janka. — Ó már átutazott a szen-vedélyes tájakon, ahol nagy táblakban terem a család-vasdrépcéje, minden madár-íjesztő egy-egy klábrándu-lást mutat férfiakból és ba-rátnokból és a tájon keser-veesen álldogál szemére hu-

A magyar kardvívók világhírű győzelmei

Legendás idők legendás hősei. — A kardvívás fejlődése, francia, olasz, magyar vívó stylus. — A magyar iskola nagymestere "az öreg" Keresztési. — Nevezetes vívók. — A magyar vívó zsűri reform. — A diadalmas olimpiádok. Dr. Fuchs, Dr. Földes, Werkner, Tóth, Gerde, mint a magyar nemzet képviselői. — A vívás az Egy. Államokban.

gyar vívóspört fellendülésének tulajdonképeni titka. Ilyen viszonyok mellett az-után egyáltalán nem is volt "kis verseny", mert a legje-lentéktelebb vidéki városban rendezett verseny is klasszis-színvonalon állott, mert azon, ha egyébrét nem, hát propa-ganda szempontjából vettek részt legjobb vívók. A magyar vívók ebben az időben nyugodtan állíthatuk volna két-három olimpiai esap-otát s egyben bizonyosra ve-hettük volna azt is, hogy ezek a csapatok egymás között in-tézték volna el a bajnokság sorsát. A nagy világháború mint minden más sportágat úgy ezt is megszakítja. A vívók leg-nyugodtabb része bevonul, sokan elesnek s a háborútlal feldult Európában csak most kezd ébredeni a nemzetközi sport-élet s így összehasonlításra még nincs alkalmunk. Kétségtelen azonban, hogy a háborút túlélt régi vívók és az új generáció épen olyan siker-rel fogják megvédeni a magy-ar díesőséget a jelenben, mint tették a múltban. Az Egyesült Államokban ki-vált az utóbbi években szintén erősen fellendült a vívás, kü-lönösen mióta a különböző egyetemeken is kezdik kultu-válni. New Yorkban s különösen a nyugati államokban nagyon erősen fejlődik a vívó spört nemrégiben volt egy nemzet-közi verseny az amerikai és az angol vívók között, amely az amerikai vívók győzelmével végződött, mely körülmény, te-kintve az angol vívó spört fej-lését, rendkívül kedvező vilá-gítást vet a fiatal amerikai vívókra. Az amerikai magyar sport-együletek, a melyek különösen ugyszólván az összes sportá-gat felkarolják, sajnos a vívás-sal nem foglalkoznak, a mely-nem oka egyrészt a megfelelő magyar tanító erők hiánya, másrészt a vívó sport kissé költséges voltában keresendő, pedig az Egy. Állban szétszór-tan élő magyarság körében, nem egy olyan "öreg ameri-ki" találatnának, kinek vala-mikor kedvence sportja volt a vívás. Az igazi magyar vívóspört-nak Amerikában csak egyetlen képviselője van. Dr. Földes Desző Clevelandban, a londoni és stockholmi olimpiai győzes csapat tagja, a kit azonban el-foglaltsága visszatart attól, hogy intenzív részt vehessen a magyar vívóspörtnek Ameriká-ban való fellendítésében. A háború vége felé a Cleve-landi Magyar Athléta Klub ki-sérletet tett a vívás megindítá-sá-ig; de a beállott gazdasági pangás meghehüsította ezt a tö-rekvést, de reméljük, hogy a viszonyok fellendülésével meg-újul majd újból ezen mozga-lom, melyre különösen itt Cleve-landban rendkívül alkalmas a talaj. Clevelandban, hol oly nagy a magyar sportközönség, hogy lehetővé teszi negy magyar sportegyesület működését, bi-zonyára fogának akadni a vívó-sportnak is hívei s rövid időn belül, a keztűit, maszkot és plusztront s evel kapcsolat-ban a vívást épen úgy fel fog-jak karolni az ifjúság, mint a hogy felkarolták a többi sport-ágat. Frank Imra.

gyula neve válik ki legelőször a magyar vívók közül, de csak-hamar oly élénk és fejlett lesz a magyar vívóspört, hogy az elsőség kérdését teljesen nem lehet eldönteni. Ennek oka egyrészt az, hogy a versenyvívás óriási idegmun-ka s ilyen idegmegfeszítést nem minden vívó bír el s ez külö-nösen vonatkozik az olimpia-dokra, hol a vívók napokon keresztül állandóan munkában vannak s bármily jó vívó vala-ki, ha idegei nem bírják, úgy hamar bekövetkezik a letérés. Dr. Fuchsot meg tarthatjuk öt a legjobb magyar vívónak. Epen úgy megnyerheté vol-na a magyar csapat bármely tagja vagy hogy az itthonma-radtak közül említsünk vala-kit Bertl László, kit sokan a legjobb magyar vívónak tartan-ak, hiszen tréning mérkőzése-ken nem egyszer győztek le Dr. Fuchst, csak épen az már említett idegmunkájának a fő-lénye szerette meg számára a győzelmet s bár elsőrangú ví-vó, de el kell ismernünk, hogy különösen a londoni olimpia-don való egyéni győzelme nagy meglepetést volt. A magyar vívónak már a londoni olimpiád előtt is je-nevűk volt; de a londoni győze-lmükkel egyszerre elismerttéek főenyűk az egész világra. A londoni csapat tagjai a kö-vetkezők voltak: Dr. Fuchs Jenő, Werkner, Lajos, Tóth Pé-ter, Gerde Oszkár, Dr. Földes Desző. A csapatból állandóan négy vívott, míg az ötödik pihent s Zuluvszky, Szántay és Mészá-roz, vagyis a hadseregi vívók, bár kim voltak, egyáltalában nem vehettek részt a már em-lített hadügyminiszeri rend-let miatt. Londonból hazatérve, vívóink egymástól nyerték a nemzet-közi versenyeket. Mészáros Bécs bajnokságát hozza haza, dr. Földes Desző három éven keresztül nyeri Prága bajnokságát s nyugodtan állíthatjuk, hogy amely versenyben magyar vívó indult; azt tekintet nélkül arra, hogy ki volt az induló, magyar vívó nyerte. Az 1912. stockholmi olimpia-don újból ott találjuk vívóin-kat. Dr. Fuchs, dr. Földes, Werk-ner, Mészáros, Tóth, Schenker és Bertl képviselik Magyaror-szágot. Utolsó ellenfelek az osz-trák csapat volt s bizony a ma-gyar vívók épenséggel nem vették figyelembe a kvóta a-rányt, hanem imponáló fölény-nyel győztek. Az osztrákok teljesen lemaradtak s csak az olasz Nadi-nak sikerült az egyéni kardvívásban helyezet-elérni. Viszont a törvívást ugyancsak Nadi elhalasztta az osztrákok elől, holott azok szintén komoly aspiránsok vol-tak. Közvetlenül a háború előtt Brüsszelben és Genfben tűnnek fel győztesen a magyar vívók, a melyeket Genfben, az interna-

gyakorlati vívó kongresszuson aratnak nagy sikert. A magyar vívóspört a legna-gyobb erkölcsi győzelmet azon-ban az alig egy két-héttel a háboru kitörése előtt tartott párisi nemzetközi konvenció aratta, midőn a magyar vívók-bizta meg a konvenció a vívó szabályok kidolgozásával s az általuk kidolgozott sza-bályzatot el is fogadták s je-lenleg is ezek a szabályok van-nak érvényben. A magyar vívóspört fellen-dítésével kapcsolatban ismét-ten meg kell emlékeznünk a professzionista vívómesterekről s ezek között első helyen kell említenünk a magyar ví-vómesterek nesztorát, az öreg Keresztésit. A millenáris ünnepegyeken a professzionisták versenyét el-olász Santelli Italo nyerte, ki ezen győzelme után Pesten ma-radt és ott vívóiskolát nyitott. Iskolája egyike volt a leg-kiitünőbbeknek és nem egy ba-jnok vívónak az ő keze alól ke-rült ki. Ugyancsak elsőrangú színvo-nalon állott Arlov Gusztáv lo-vag vívóiskolája, míg a Koro-naheregy utcai Fodor-felé vívóiskola volt Budapest legna-gyobb vívóterme. Fodor maga nem volt olyan elsőrangú mester, de vívóter-mében állandóan alkalmazott öt-hat kitünő vívótanárt s ily módon vívóterme egyike volt a leglátogatottabboknak. A katonai vívómesterek so-rából kiket különben ama-töröknek minősítenek a vívó-szabályok, ki kell még emlit-nünk a herkulési erejű Both-mer Jenő bárót, a budapesti Ludovika akadémia vívómes-terét. Óriási erejéről esodákat mes-éltek. Egy csomag magyar kártyát négyfelé tépett, kard-jával puskaesőveket - vágott ketté s öklének rettenetes üt-ésével a legkeményebb márvány-lap is megrepedt. Tiszti vívóink kiképzete-süket jórészt a hadseregi vívó-iskolákban nyerték s ezen ka-tonai vívóiskolák között két-ségtelenül a legelső helyen áll-tott a bécsújhelyi vívóakadé-mia, a mely kivált midőn Gre-goris állott az élén, csak egy-ontotta magából a kitünő ví-vókat. Vívó sportunknak a magas színvonalát tulajdonképen az állandó gyors egymásutánban rendezett versenyek szerették meg. Budapestben kívül az or-szág összes nagyobb városai-ban tartottak állandóan vívó-versenyeket s ezen versenyek állandóan magas színvonaluk voltak, mert vívóink színe java minden elképzelhető alkalmat megragadtak az egymással va-ló találkozásra. Az összes napilapok naponta hasábotak szenteltek a vívó-sportnak; legelőkelőbb sport-lapunk pedig a "Nemzeti Sport" állandóan propaganda versenyeket rendezett s az-ily módon állandóan lelkesi-tejt, közhangulat volt a ma-

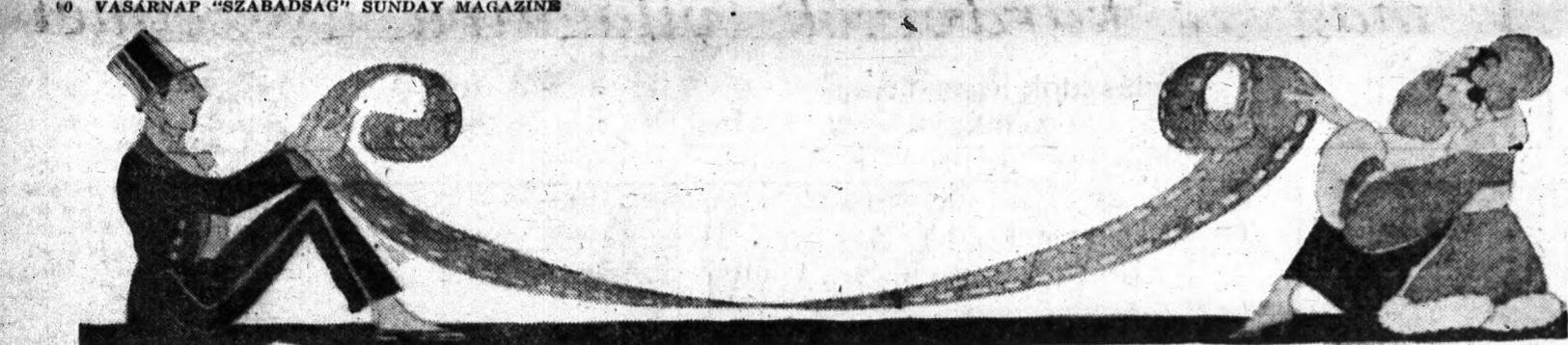
gyakorlati vívó kongresszuson aratnak nagy sikert. A magyar vívóspört a legna-gyobb erkölcsi győzelmet azon-ban az alig egy két-héttel a háboru kitörése előtt tartott párisi nemzetközi konvenció aratta, midőn a magyar vívók-bizta meg a konvenció a vívó szabályok kidolgozásával s az általuk kidolgozott sza-bályzatot el is fogadták s je-lenleg is ezek a szabályok van-nak érvényben. A magyar vívóspört fellen-dítésével kapcsolatban ismét-ten meg kell emlékeznünk a professzionista vívómesterekről s ezek között első helyen kell említenünk a magyar ví-vómesterek nesztorát, az öreg Keresztésit. A millenáris ünnepegyeken a professzionisták versenyét el-olász Santelli Italo nyerte, ki ezen győzelme után Pesten ma-radt és ott vívóiskolát nyitott. Iskolája egyike volt a leg-kiitünőbbeknek és nem egy ba-jnok vívónak az ő keze alól ke-rült ki. Ugyancsak elsőrangú színvo-nalon állott Arlov Gusztáv lo-vag vívóiskolája, míg a Koro-naheregy utcai Fodor-felé vívóiskola volt Budapest legna-gyobb vívóterme. Fodor maga nem volt olyan elsőrangú mester, de vívóter-mében állandóan alkalmazott öt-hat kitünő vívótanárt s ily módon vívóterme egyike volt a leglátogatottabboknak. A katonai vívómesterek so-rából kiket különben ama-töröknek minősítenek a vívó-szabályok, ki kell még emlit-nünk a herkulési erejű Both-mer Jenő bárót, a budapesti Ludovika akadémia vívómes-terét. Óriási erejéről esodákat mes-éltek. Egy csomag magyar kártyát négyfelé tépett, kard-jával puskaesőveket - vágott ketté s öklének rettenetes üt-ésével a legkeményebb márvány-lap is megrepedt. Tiszti vívóink kiképzete-süket jórészt a hadseregi vívó-iskolákban nyerték s ezen ka-tonai vívóiskolák között két-ségtelenül a legelső helyen áll-tott a bécsújhelyi vívóakadé-mia, a mely kivált midőn Gre-goris állott az élén, csak egy-ontotta magából a kitünő ví-vókat. Vívó sportunknak a magas színvonalát tulajdonképen az állandó gyors egymásutánban rendezett versenyek szerették meg. Budapestben kívül az or-szág összes nagyobb városai-ban tartottak állandóan vívó-versenyeket s ezen versenyek állandóan magas színvonaluk voltak, mert vívóink színe java minden elképzelhető alkalmat megragadtak az egymással va-ló találkozásra. Az összes napilapok naponta hasábotak szenteltek a vívó-sportnak; legelőkelőbb sport-lapunk pedig a "Nemzeti Sport" állandóan propaganda versenyeket rendezett s az-ily módon állandóan lelkesi-tejt, közhangulat volt a ma-

gyakorlati vívó kongresszuson aratnak nagy sikert. A magyar vívóspört a legna-gyobb erkölcsi győzelmet azon-ban az alig egy két-héttel a háboru kitörése előtt tartott párisi nemzetközi konvenció aratta, midőn a magyar vívók-bizta meg a konvenció a vívó szabályok kidolgozásával s az általuk kidolgozott sza-bályzatot el is fogadták s je-lenleg is ezek a szabályok van-nak érvényben. A magyar vívóspört fellen-dítésével kapcsolatban ismét-ten meg kell emlékeznünk a professzionista vívómesterekről s ezek között első helyen kell említenünk a magyar ví-vómesterek nesztorát, az öreg Keresztésit. A millenáris ünnepegyeken a professzionisták versenyét el-olász Santelli Italo nyerte, ki ezen győzelme után Pesten ma-radt és ott vívóiskolát nyitott. Iskolája egyike volt a leg-kiitünőbbeknek és nem egy ba-jnok vívónak az ő keze alól ke-rült ki. Ugyancsak elsőrangú színvo-nalon állott Arlov Gusztáv lo-vag vívóiskolája, míg a Koro-naheregy utcai Fodor-felé vívóiskola volt Budapest legna-gyobb vívóterme. Fodor maga nem volt olyan elsőrangú mester, de vívóter-mében állandóan alkalmazott öt-hat kitünő vívótanárt s ily módon vívóterme egyike volt a leglátogatottabboknak. A katonai vívómesterek so-rából kiket különben ama-töröknek minősítenek a vívó-szabályok, ki kell még emlit-nünk a herkulési erejű Both-mer Jenő bárót, a budapesti Ludovika akadémia vívómes-terét. Óriási erejéről esodákat mes-éltek. Egy csomag magyar kártyát négyfelé tépett, kard-jával puskaesőveket - vágott ketté s öklének rettenetes üt-ésével a legkeményebb márvány-lap is megrepedt. Tiszti vívóink kiképzete-süket jórészt a hadseregi vívó-iskolákban nyerték s ezen ka-tonai vívóiskolák között két-ségtelenül a legelső helyen áll-tott a bécsújhelyi vívóakadé-mia, a mely kivált midőn Gre-goris állott az élén, csak egy-ontotta magából a kitünő ví-vókat. Vívó sportunknak a magas színvonalát tulajdonképen az állandó gyors egymásutánban rendezett versenyek szerették meg. Budapestben kívül az or-szág összes nagyobb városai-ban tartottak állandóan vívó-versenyeket s ezen versenyek állandóan magas színvonaluk voltak, mert vívóink színe java minden elképzelhető alkalmat megragadtak az egymással va-ló találkozásra. Az összes napilapok naponta hasábotak szenteltek a vívó-sportnak; legelőkelőbb sport-lapunk pedig a "Nemzeti Sport" állandóan propaganda versenyeket rendezett s az-ily módon állandóan lelkesi-tejt, közhangulat volt a ma-

gyakorlati vívó kongresszuson aratnak nagy sikert. A magyar vívóspört a legna-gyobb erkölcsi győzelmet azon-ban az alig egy két-héttel a háboru kitörése előtt tartott párisi nemzetközi konvenció aratta, midőn a magyar vívók-bizta meg a konvenció a vívó szabályok kidolgozásával s az általuk kidolgozott sza-bályzatot el is fogadták s je-lenleg is ezek a szabályok van-nak érvényben. A magyar vívóspört fellen-dítésével kapcsolatban ismét-ten meg kell emlékeznünk a professzionista vívómesterekről s ezek között első helyen kell említenünk a magyar ví-vómesterek nesztorát, az öreg Keresztésit. A millenáris ünnepegyeken a professzionisták versenyét el-olász Santelli Italo nyerte, ki ezen győzelme után Pesten ma-radt és ott vívóiskolát nyitott. Iskolája egyike volt a leg-kiitünőbbeknek és nem egy ba-jnok vívónak az ő keze alól ke-rült ki. Ugyancsak elsőrangú színvo-nalon állott Arlov Gusztáv lo-vag vívóiskolája, míg a Koro-naheregy utcai Fodor-felé vívóiskola volt Budapest legna-gyobb vívóterme. Fodor maga nem volt olyan elsőrangú mester, de vívóter-mében állandóan alkalmazott öt-hat kitünő vívótanárt s ily módon vívóterme egyike volt a leglátogatottabboknak. A katonai vívómesterek so-rából kiket különben ama-töröknek minősítenek a vívó-szabályok, ki kell még emlit-nünk a herkulési erejű Both-mer Jenő bárót, a budapesti Ludovika akadémia vívómes-terét. Óriási erejéről esodákat mes-éltek. Egy csomag magyar kártyát négyfelé tépett, kard-jával puskaesőveket - vágott ketté s öklének rettenetes üt-ésével a legkeményebb márvány-lap is megrepedt. Tiszti vívóink kiképzete-süket jórészt a hadseregi vívó-iskolákban nyerték s ezen ka-tonai vívóiskolák között két-ségtelenül a legelső helyen áll-tott a bécsújhelyi vívóakadé-mia, a mely kivált midőn Gre-goris állott az élén, csak egy-ontotta magából a kitünő ví-vókat. Vívó sportunknak a magas színvonalát tulajdonképen az állandó gyors egymásutánban rendezett versenyek szerették meg. Budapestben kívül az or-szág összes nagyobb városai-ban tartottak állandóan vívó-versenyeket s ezen versenyek állandóan magas színvonaluk voltak, mert vívóink színe java minden elképzelhető alkalmat megragadtak az egymással va-ló találkozásra. Az összes napilapok naponta hasábotak szenteltek a vívó-sportnak; legelőkelőbb sport-lapunk pedig a "Nemzeti Sport" állandóan propaganda versenyeket rendezett s az-ily módon állandóan lelkesi-tejt, közhangulat volt a ma-

Legendás idők legendás hősei. — A kardvívás fejlődése, Francia, olasz, magyar vivo stílus. — A magyar iskola nagymestere, "az öreg" Keresztesi. — Nevezetes vívók. — A diadalmas olimpiádok. — A magyar vivo zsúri reform. — A Fuchs Dr. Erdős Werbner Tóth Gerde mint a ma-

A CSÖNDES BOLT

Irta KOZMA ANDOR

A LEGROSSZABBUL építet városok utcai is kedvesek, ha szép portálval teljes, eleven, csillogó boltok nyílnak rájuk s ezek üvegajtóinak kilincseit folyton nyomkodják a sürgő-forgó vásárlók. Az élelnek forgalom mindig tetszik nekem, de néha fáraszt. Ilyenkor pi-henésül a mellkutedákon buj-kálók, melyekre a házak föld-szintjei muskátis lakásablakokkal nyílnak s csak itt-ott szakítja meg ezek sorát egy-egy ritkán kitaruló boltajtó.

Egy tekintélyesen épült, de naposszat őrösen kongó mel-tekében ércdelni kezdett engem egy csöndes bolt. Az-az vonta magára figyelmemet, hogy akármikor mentem is el mellette, sohasem láttam oda belépni egy lelkem sem. Pedig szép időben mindig távra állt nagy üvegajtója s ennek nyíl-lásán át feltűnően szolid bolti berendezésre s akkuratúsan rakított dűnké gyarmatárú-készleteket láttam. A púntár-ban henn nagy, komoly ír-ászatok volt, mely mögött a reg-geli órákban rendszeren egy-pápaszem, kedvetlen arcú, őszszálas, nagyon öreg ur olvasta a "Pester Lloyd"-ot annyira mozdulatlanul, mintha csak feltöltöttestet visztigura-volta valamely panoptikum-ban. Hosszabb türelmes bené-zés után a panoptikum-bácsi megmozdult, pedánsul össze-hajtogatta a hírlapot, zsebe-dugta s azon szipásán, amint benn is ült, kiesozogott az ut-cára s tovaesozogott, minden-mag ugyanegy irányba. Mikor már a keresztutca sarkához ért, a bolt mélyének homályából rögtön elmerült egy nála jó-val fiatalabb, de már szintén deresfejjű és szürkebajszu, egyenes, magas ír s utána né-zett a tovaesozogónak. Amint amaz eltűnt szeme elől a ke-resztutca, emez egy perere visszasietett a bolt mélyébe, s honnan egy zsinórban vezetett, nyírott fűli-farkú sima fehér kutyával került megint elő. Aztán, kalap nélkül kijött kutyá-stól az utcára, bezárta kulcsal a boltajtót s ugy ro-hant el a kutyát sétáltatni, mintha ez vonzólná őt a meg-feszült zsinórban maga után.

csodálkozva. — Hát az a ma-gas, ószes ur még ifiur? — A közlekeny ügynök erre, büszkén beavatottságára, neki erezt a felvilágosításoknak. — Igen, mi így hívjuk, mert a papája, az öreg is így szokta. De így is bánt vele. Kemény ember az öreg Bóde Jeromos. — Miért Jeromos? Hisz a cégtáblán Bóde Teofil volt olva-sok, — szakítottam félbe az ügynököt. — Az folytatta: — Oh, az még az öregur nagyapájának, a cégalapító-nak a neve. Mert ez a cég már százéves s a cégtáblán mindössze annyi az alapítá-sa a változás, hogy ötven év-el ezelőtt, a mai öregur apja, németből magyarra fordította a bolt fölét név. Eredeti-ge a név Theofil Bode volt. A cégalapító még, mint német

patricius kereskedő, még sem az o, sem az e betű fölé nem tett ékezetet. Azt már csak a fia Szigfrid kezdte, aki negy-vényoleban, a szabadságharc alatt nemzetőr is volt s kissé elmagyarosodott. A mostani öregur egészen magyar volna má, ha nem haragudnék a fiára, az ifiurra, akit Árpád névre talált keresztelteni s a ki, ebben a keresztnevében el-bizakodva, nem akart többé kereskedni, hanem megszökött s beült huszárnak. Tiszt is lett a huszárnál, de aztán beleszeretett egy szegény leányba, aki nem tudott kau-ciót letenni. Jeromos papa egyik mellényzsebéből is le-vehette volna duplán-triplán a kanciót, de azért sem tett. Inkább kibőjtölte a szerel-mes ifiurát. Az végre is, mintán már rég lemondott

CSÁSZÁRNÉ PÁVÁJA

Irta Iky Pál

NEMCSAK a falajs, de fél megéje ott volt sze-gény székely legény esküvőjén. Oly kine-s léány lett az étte párja, kinek számláhatatlan a nagy gazdag-sága. Földje, palotája, ékes belső dolgok, aranya, ezüstje, nyájszám az állatok. Forró-vári lovak, soktejjű bivalyok, szolganépek is százsáma va-lának. S a lány maga szépég-től ékes. A haja arany, szem-gyémántfényes. Órcája gyönyörű, a bőre patyolat, ter-mesztű sudár, hangja, mint az ezüstharang. És évei száma alul még a huszon.

Székely népmonda

elverte vón őt a szegény le-gény. Így csak sóhajtozott, keseregött és várta, hogy mak-ranocsból kezes lesa a párja. S hogy siettesse a várt válto-zást, ajándékként a vásárra in-dula. A sok sátor, bódé esnő-ki is sok eszdát, szemnek szájnak édes, drága vásárfiát. Szegény legény, bus férj, a legszebbet keleszte. Egy esia-madlanál meg is találta és meg-vette. A makranocs asszony lábaira való, meggyász-piros, selyempuha eszima volt az, őthon nagy örömmel állította az asztalra.

— Kinesem feleségem! Mondj uradnak engem — és várt a választ.

De titlenapig elvárható volt! — Az ur szó helyett az asszony mindegyre a fejét rázta. S hogy, hogyan nem, de minden szavának nőtt egy-egy fulánkja.

— Az apám házában na-gyobb urak jártak! Ha ő ne-kiem nem, keednek ugyan miért habókoljak!

Kitört szegény bus férj.

— Hej, páva, páva, császár-né pávája! A nagy büszkesé-ged elrontja kedvedem. Egy kicsinyke szóért mindhába kérek!

De még túrtöztette magát. Mint fiatal párpa, olyan az új asszony: makranocs és szá-laj. De jó szóval, türelemmel, majd mégis megtanítja, ked-vére szoktatja.

S hogy került-fordult az idő, ujból elment a vásárra. Megint a legszebbet kereste. Megint megtalálta és nyomban meg is vette. Rojtos, cifra kintős volt az, szines, selymesszálú. Ha semmitől nem, de ettől megindul az asszony! Meg, már a látásától!

Hogy előző ér ma, egész szívvel hitte. Nagy remény-kedést hirdettek arra, hangja, szeme, mikor a szép kintőst az asszony elé tette.

— Kinesem, feleségem!

— Ha még ő sem, hát ki le-gyen, aki boldogságot adjon? — Fialis is, szép is, gazdag is, meg jó is...

— Hej! Ez a legény sokat imádkozott meg jó! is! — Imigyen sügüsdnek az eskü-vő napján. Hivatalos és hi-vatlan mondta az áldást gar-madassá. S mint jó föltbe került mag hajtott a sok jó szó. Nőtt a gazdaság és nem fogyott el a-ésk és a szép szó.

De mert nincsen oly fény, melynek árnyéka ne lenne, volt a szegény legényből lett férj-nek is keserve. Kicsi volt az igaz, de oly erős mérű, hogy minden megkeseredett a nagy erejétől. Elrontotta napját, el az éjszakáját, el a csókok izét, kedves ölelést, el egész életét. Pedig csak egyetlen egy szó volt az egész. Mindössze csak annyi, hogy urnak szólítsa őt a felesége. Urnak. Az ura-mat. De hiába kérte. Pedig minden szavát mézbe mártog-gatta, ölelés és csók közt, ké-rően süttötte: — Kinesem, feleségem! Mondj uradnak engem!

De az asszony egyre csak a fejét rázta. Góg volt a szemében, nemet rángott a válla.

— Soha én! Soha én teljes életemben! Mért is hord keed ügyet vágyat a szívemben! Mért uralmam keedet! Mért és mi-lyen okon? Hogy urnak nem mondtam, eddig még senki sem, keed se vegye zokon. Tán ha rusnya volt vón, — Ifiur! — kérdstem vagy öreg, vagy szegény, jól

kérté csókos szókkal. — Mondj uradnak engem! — Mint kurgatás a gerle be-nyét, pihegett az indulat az asszony keblét. Mérgesen ber-zenkedett, lába dobbant, nyel-ve pergett: — Hányszor mondjak keed-nek egyet! Nem mondom uramnak én! Soha én, soha én! Bármint hoz is keed élelem! — Szedte-vette, teremtet-te... kezdte a férj. De aztán, mást gondolvá, sarkonfordult, ki a házból és messze indult. Egyenest az erdőbe. Nagy volt mérge, nagy haragja. Nem gondolt már ajándéokra. Me-gint csak a párpa tanítása járt eszébe. Ha nem használ cirógatás, cukor, jó szó, ta-nítgatás, van még egy, ami segít.

Estig járta az erdőt. A csillagok mind az ógen, a hold is fönt uszint kevélyen, mire hazatért. A vásárból vá-sárfiát hozott volt magrával. Az erdőből sem jött üres ké-zel. Sőt, mintha az eddikiél is drágábbat emelte, mert még a köpenyével is befedte.

— Kinesem feleségem! — kezdte szelid szóval. — Mondj uradnak engem!

— Soha én... soha én! — Amig szépen kérek! — Felcsattant az asszony: — Akárhogy kérsz, akár meddig is akármilyen kine-ses! — Nem mondk... — Nem-é! — És szatesapna köpenyét a férj, magasba emelte, amit ho-zott, a frissen vágott soma-botot. Aztán elkapta az ass-zony karját és eljártatta vele a makranocok táncát... — Jaj, a fehér hús, jaj de kár érte! — hesebent bész ar-ca mögött. De mert tudta, hogyha most nem, hát soha-sem törí meg, csak rakta rá — vásárfia helyett — az útteket. No, nem sokáig rakta. Az ő karját is elkapta az asszony. Az arca bíbor, szeme könnyes, ajkán sir a jaj. — Jaj, jaj, jaj, ne bántás édes... édes... édes... — végül kímöndja mégis — ne bántás édes... uram.

A "KÉT VÁROS MESÉJE,, A HUSZADIK SZÁZADBAN

Izig-vérig hős Haley kapitány, aki életének megmentését az-zal hálálta meg, hogy megmentője javára lemondott fele-ségéről, szép pályájáról, és inkább odaállott a haditörvény-szék elébe és elszenvedte a büntetést annak a bajtársának a helyében, aki önfeláldozó bátorsággal visszahozta őt a maga csapatai közé, az ellenség gyilkos tüzelése közben.

ÉRZELGŐS regényekben és megható költemé-nyekben lehet csak olvasni olyan történe-tek, hol a hálás hős életét és szabadsá-gát feláldozza, hogy lefizesse hálját jötte-vője iránt. A kik azonban az életet ismerik, nagyon jól tudják, hogy milyen ritkán történi ilyesmi a valóságban. Ahoz is a háború szörnyű borzalmai kellettek, hogy ilyen önfeláldozásra pél-dát találjunk.

Harry W. Haley, a cana-dai csapatok egyik kapitá-nya, aki két-szer sebesült meg a csaták-ban, a maga jó-szántából ön-ként állott ha-dít örvényszék elébe a minne-sotai Fort Snel ling erdőben, elviselte az eli-teltetést zászló-ling erdőben, hágyásáért, továbbá hat hónapi börtönbüntetéséből, mit Fort Leavenworth őrtizen kellett lelnie, el-szenvedett négy hónapot és tizennégy napot. Mind-azt aratlanul, a tényleges bűnös Thomas G. Jones helyett, a ki egyszer megmentette a kapitány életét a francia csatáiban. A körülmények, a melyek között mindez megtörtént, hasonlóak teszik ezt a történetet Dickens halhatatlan elbeszélésehez, a Sidney Carton önfeláldozása történetéhez. Itt is szerepel a hős szereplő: Haley kapitány meny-asszonya még drámaibb és emberibb szerepet tölt be ebben a való történetben, mint a szelid Lucy a "Két Város Meséjében." Igaz, hogy a szerepe nem is olyan nemes.

A mi történetünk aztán annyiban is jobban hasonlít az élethez, és így sokkal irónikusabb, mert a helyettesített felfedezték és megsemmisítették. Haley, a kit sebei, a mérges gázok, a meg nem érdemelt fogás valóságos betegé tettek, vis-zszerült a maga helyére, Jones pedig végre is mégis ott il, a honnan meg akart szökni; valahol Canadában pedig egy elhagyott feleség és két gyermek sir útán. Dickerson ezredes, a National Loyalty League főpa-nasza, mind a két fiatalember igazi jöltevényének bizonyult: most készil Harding elnökhez, hogy kegyel-met kérjen Jones számára, a ki szintén a mustárgáz betegé. Haley kapitány pedig felajánlotta, hogy el-viszi Missouriba, a saját nagy birtokára, cowboynak. Haley kapitány pedig ezt az ajánlatot valószínűleg el fogja fogadni, mert nem akar visszatérni többé Cana-dába. Hogy miért? azt megérteti történetünk, a mit ő maga mondott el ilyenformán:

"1915 január 6-ik napján állottam be katonának Winnipegben. Február elején már Franciaországban voltam. Azonnal tűzbe kerültem. Egészen augusztu-sig folyton harcoltunk, akkor aztán fejemen szorony-sebet kaptam. Kórházba vittek Angolországba, felépü-lésem után pedig visszatértem a francia harctérre, no-venember vége felé. A következő év június 2-ikán a Some-mentén harcoltunk, és én egy géppuskát tartot-tam fel az ellenséget. Csapatom már mesze mögöttem haladt, visszavonulóban, én egymagam voltam az egész német csapatl szemben. Eppen egy új töltevényesótt illeszttem a géppuskyerbe, a mikor karomom lött sebet a kapitány elbeszélést, "találkoztam Thomas G. Jones önkéntessel. Hallotta, hogy abban a város-ban vagyok és felkeresett. Nagyon gyöngye egész-ségben volt, rettenetesen szenvedett ő is a mustárgáz hatásától és a jelkisermet furdalásai miatt is, és mindjárt el is mondta nekem minden baját. Kitiint, hogy Jones, a ki kanadai polgár, 1920-ban újra beállott katonának, most már az Egye-sült Államok hadseregében, Kaliforniában. New Yorkba küldték és ott adták tudtára, hogy átkül-dik a rajnai megszálló-csapatokhoz. Akkor rá-díkt a feleségére és a két kis gyermekére, a kiket Kanadában hagyott el, és elhatározta, hogy megszökik és visszatér családjához. Mikor talál-koztam vele, elmondta, hogy rendőrök járnak a nyomában, a kik el akarják fogni mint katoná-szökevényt.

ményi gyötrenék és a karom is sok bajt okoz. 1921 május 20-ikán Canada egyik városába érkeztem, azzal a céllal, hogy egy igen jó esa-ládból való fiatal nő feleségül vegyek. Az esküvő előkészületei már mind megéztettek, és maga a szertartás aznap este nyolc órára volt kitérve a városnak egyik legnagyobb templomában."

Ugy látszott, hogy itt véget érték a kapitány szenvedései. A háború véget ért, régi szerelme elfogadta őt férjének, a hős boldogságának po-hara szinte csordulni megért. És ezen a napon kellett bekövetkeznie a végzetes találkozásnak, mely egyszerre lelki szemei elől idézte azt a sőt franciászaki napot. El a találkozás szíjjelet-tepte boldogságának szépen szövidő álmaait és oda-dobta őt a fájdalmas kötelesség önválasztása rö-gös útjára.

"Körülbelül délután egy órakor," folytatja

Haley egészen félrevette a haditörvényéseket. Semmi kísérletet nem tett arra, hogy kikerülje a büntetést, arra is ügyes történetet talált ki, hogy miért je-lentkezett. Senki sem sejtette, hogy ő nem Jones. El-mondta a kanadai csapatoknál való szolgálatt, onan elbocsátását, az amerikai hadseregbe belépését, az-tán megszökeését. A történet nagyon valószínűleg hang-zott, a törvényesek semmit sem kétkeltek, és bármény nyire sajnálta is a fiatalembert, a ki olyan jól szolgálta hazáját, nem tehetett egyebet, mint elítélte és a leg-na-gyobb büntetést szabta rá.

"Hát hónapra ítélték el," folytatja Haley kapi-tány a történetét. "és én abból négy hónapot és tizen-két napot kitéltöttem a Leavenworth erdőben, és már csak tizenöle nap volt hátra a büntetésemből, tekin-tettel jó magaviseletemre, amikor a börtönigazgató felkötte az irólájába és megkérdte, hogy ki va-gyok. Mondtam neki, hogy Thomas G. Jones. Az igaz-gató sürgetett, hogy mondjam meg az igazi neve-met. Végre megmutatta a Jones arcképét és uj-jlenyomatát. Természetesen ez a bizonyíték meg-győző volt ellenem. Akkor aztán megmondtam, hogy ki vagyok. Azonnal elbocsátottak, pénz nél-kül, egy öltözet cicsó ruhában. Bizony meglehe-tősen el voltam kedvetlenedve, a mikor megkap-tam a Dickerson ezredes ízenetét, a ki pénzt kül-dött nekem, és Springfieldbe hívott, hogy ott dol-gozzam az ő birtokán. Ő az egyetlen ember, a ki velem a börtönből kiszabadulásom óta tördődött."

Jonest előfoglalt és most ő szenvedti azt a büntetést, a mit először sikerült elkerülnie, Leaven-worth erdőben. Dickerson ezredes azonban most Haley kapitánnyal és az American Legion tag-jaival, együtt azon fáradozik, hogy kiszabadítsák, és meglehet, hogy Harding elnök a Haley kapitány önfeláldozására tekintettel meg is adja neki a ke-gyelmet, hogy így az önfeláldozó kapitányának boldogságát teljesse tegye.

Csintalan Peti Kalandjai

Mi az, csupa egyes van a bizonyítványodon?

Sur, egy patkót találtam az utcán.

Nézd Béla, mit találtam.

Egy patkó! a kutya-fáját, te szerencsés fiu vagy.

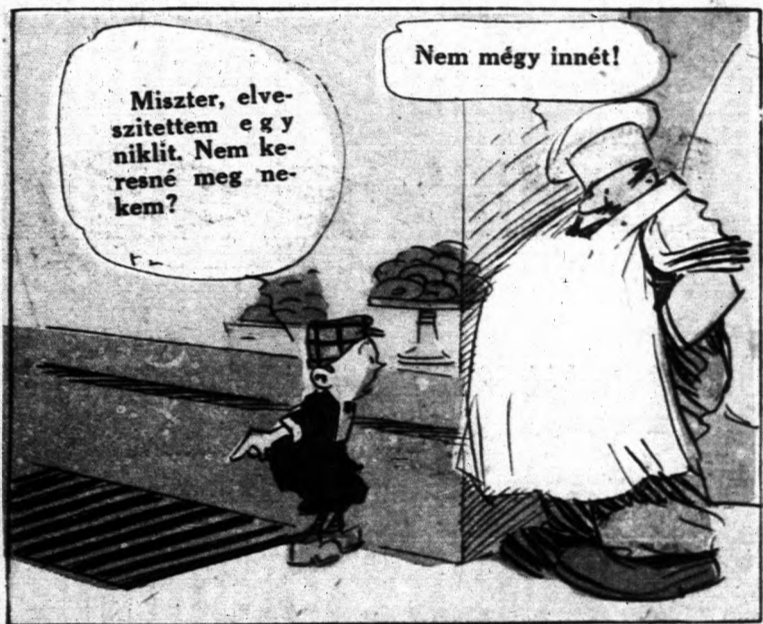

Adok érte két centet készpénzben.

Mi? Azt hiszed megbolondultam? Ez a patkó megér egy milliót.

Csak fel kell akasztanom az ajtó fölé és mindig szerencsém lesz.

Misztér, elveszítettem egy niklit. Nem keresné meg nekem?

Nem megy innét!

BAKER

Remélem, találok egy nikli helyett egy kvódert.

Engedj a labdádba rugni, jó?

Engedlek, de csak egyszer

Ide nézz pupák! Ez egy rugás, mi?

Krausz ur, isten-örzöny, nem én törtém be az ablakát. Felti volt.

Majd lemegyek az anyjához. Fizessék meg az ablakomat.

Jesszus, most a Krausz ur mindent elmond a mamának.

Ön a Peti mamája? En a tanítója vagyok. Rettenetesen viseli magát az a fiu az iskolában

OUCH!

De már elköltöttem a 2 centet.

Mindegy, itt a patkó, vidd el és légy boldog.